

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GOSTOMKO na lata 2009-2016

GMINA LIPUSZ

luty 2009

WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości Gostomko określa działania w sferze jej rozwoju na lata 2009 - 2016. Jego realizacja ma stworzyć warunki dla rozwoju społeczno-ekonomicznego sołectwa Gostomko i aktywizacji jego mieszkańców. Przewiduje on realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.

Dokument powstał w oparciu o wytyczne zawarte w „Instrukcji do planu odnowy miejscowości” i jest zgodny z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest wpływanie na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwianie rozwoju tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpływanie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Niniejszy Plan Odnowy Miejscowości zawiera:

- charakterystykę miejscowości, w której będzie realizowana operacja;
- inwentaryzację zasobów służących odnowie miejscowości;
- ocenę mocnych i słabych stron miejscowości, w której będzie realizowana operacja;
- opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 7 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości, w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości, z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji.

Podstawą opracowania planu jest Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lipusz przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/188/2006 Rady Gminy Lipusz z dnia 21 czerwca 2006. Przy jego opracowywaniu wzięto także pod uwagę wnioski zgłaszane na zebraniach wiejskich, sołtysa i radę sołecką oraz organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Lipusz.

W opisie planowanych do realizacji zadań zawarto nie tylko przedsięwzięcia inwestycyjne ale również inne zadania przyczyniające się do aktywizacji społeczności lokalnej.

Plan Odnowy Miejscowości Gostomko ma posłużyć przede wszystkim uzyskaniu wsparcia z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013. Wymienione w planie zadania mogą się również ubiegać o wsparcie z innych źródeł.

W miarę potrzeb i pojawiania się nowych możliwości uzyskania wsparcia na rozwój obszarów wiejskich plan może być aktualizowany. Pozwoli to na efektywne i racjonalne podejmowanie działań służących rozwojowi sołectwa.

CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1.1. Podstawowe dane (położenie wsi, powierzchnia, liczba ludności):

Sołectwo Gostomko położone jest w gminie Lipusz. Gmina leży w środkowej części województwa pomorskiego w powiecie kościerskim. W skład sołectwa wchodzi miejscowości: Gostomko i Żółno. Sołectwo leży w północnej części gminy przy granicy z gminami Kościerzyna, Sulęczyńsko i Parchowo, nad Jeziorem Gostomsko.

Według fizyczno-geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego Gostomko leży na terenie podprovincji Pojezierzy Południowych w mezoregionach Równina Charzykowska i Bory Tucholskie. Etnograficznie miejscowość przynależy do Kaszub. Gostomko położone jest nad rzeką Borową, która poprzez Pilicę i Trzebiochę stanowi dopływ Wdy. Cały obszar sołectwa znajduje się w dorzeczu Wdy.

Sołectwo Gostomko zajmuje obszar 16,74 km² co stanowi 15,33% powierzchni gminy. Obszar ten zamieszkuje 111 mieszkańców co stanowi 3,2% ogółu mieszkańców gminy. W Gostomku mieszka 106 osób a w Żółnie 5. Na przestrzeni ostatnich 10 lat można zaobserwować niewielki spadek liczby mieszkańców sołectwa w 2000 roku było ich 116, ubyło więc 5 osób, co stanowi spadek o ponad 4%.

Południowym skrajem sołectwa przebiega droga krajowa na 22 relacji Gdynia – Szczecinek.

1.2. Historia wsi Gostomko

Pierwszy bezpośredni przekaz pisany o Gostomku pochodzi dopiero z I połowy XV w., ściślej z 1438 roku. W tym czasie powstały dwie wsie o podobnych nazwach: Gostomko, które było wsią czynszową i własnością Zakonu Krzyżackiego oraz Gostomie – majątek rycerski. Gostomko w czasach krzyżackich liczyło tylko 10 radeł. Pierwsze wzmianki o powstałych budynkach gospodarczych datuje się na rok 1570. W tym czasie istniały tu karczma, 2 gospodarstwa gburkie, 2 gospodarstwa ogrodnicze oraz warsztat rzemieślniczy, zapewne kowala. W 1686 roku powiększeniu uległ obszar wsi- liczył on 15 łanów.

Przez cały okres powojenny trwał proces wewnętrznej marginalizacji. Wyludniały się małe wsie i osady śródleśne, wśród których znalazło się także Gostomko. W 1945 roku teren Gostomka przewidziany był pod zalesienie. Po wojnie sytuacja wsi zaczęła się poprawiać. Do wioski zaczęli napływać mieszkańcy, wysiedleni podczas wojny. Głównym zawodem wykonywanym w Gostomku było rolnictwo.

1.3. Przestrzenna struktura miejscowości Gostomko

Wieś Gostomko położona jest w północnej części gminy Lipusz. Charakteryzuje się zabudową usytuowaną wzdłuż głównej drogi – jest to tak zwana ulicówka. Dopiero w ostatnim czasie zabudowywane są tereny nieco oddalone od drogi głównej.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GOSTOMKO

Na terenie wsi Gostomko dominuje szerokofrontowe ustawienie budynków w stosunku do drogi. Z reguły przy takim ustawieniu dom poprzedza przedgródek. Najstarsze domy szerokofrontowe posiadają z przodu małe podwórze gospodarcze. Obiekty te są niemal całkowicie w zaniku.

W związku z trudnymi warunkami glebowymi osadnictwo w Gostomku rozwijało się słabo w powiązaniu z formami terenowymi o nieco lepszej glebie. Pozarolnicza forma gospodarki, jaką jest powszechne zbieractwo, ze względu na sezonowy charakter nie stanowiły bodźca dla rozwoju osadniczego. W większości wsi zachowała się tradycja gospodarki rolnej.

Dużym atutem miejscowości jest położenie w obrębie strefy o charakterze leśnym, z preferencjami dla funkcji turystycznej. Na terenie Gostomka obserwuje się stały napływ turystów z zewnątrz, co wynika z rozwoju turystyki letniskowej na tym terenie. W miejscowym planie zagospodarowania wsi, na wschodnim brzegu Jeziora Gostomko, zostało przeznaczonych pod zabudowę letniskową ponad 100 działek.

INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI

2.1. Analiza zasobów miejscowości

Zasoby przyrodnicze

Sołectwo Gostomko leży nad rzeką Borową, która poprzez Pilicę, Graniczną i Trzebiochę wpada do Wdy. Miejscowość okalają malownicze pola i lasy. Wieś leży bezpośrednio nad Jeziorem Gostomko. Morfologia terenu i inne walory środowiska geograficznego sprzyjają rozwojowi turystyki na tym terenie.

Decydującą rolę w kształtowaniu rzeźby omawianego obszaru odegrała praca lądolodu skandynawskiego i jego wód roztopowych w okresie zlodowacenia plejstoceńskiego. Na obszarze gminy wydzielić można następujące formy geomorfologiczne decydujące o jego specyfice i charakterze:

- równiny sandrowe,
- wcięte w powierzchnie sandrowe rynny subglacjalne,
- zagłębienia wytopiskowe po martwym lodzie,
- fragmenty wysoczyzny morenowej.

Ochrona przyrody

Część sołectwa obejmuje Gowidliński Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Lipuski Obszar Chronionego Krajobrazu. Podstawowym walorem krajobrazowym Gowidlińskiego OChK jest silnie rozbudowana sieć hydrograficzna z licznymi jeziorami oraz znaczna lesistość terenów. Natomiast Lipuskiego OChK obejmuje zalesione równiny sandrowe z licznymi jeziorami rynnowymi.

Projektuje się objęcie ochroną użytków ekologicznych:

Gostomski Moczar - teren o powierzchni 1,17 ha, położony w sołectwie Gostomko - dobrze zachowane torfowisko ze znacznymi powierzchniami mszaru sosnowego i licznymi gatunkami chronionymi i rzadkimi, np. bażyna czarna *Empetrum nigrum*, rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, modrzewnica zwyczajna *Andromeda poi i folia*.

Turzycowy Moczar - teren o powierzchni 2,96 ha, położony w sołectwie Gostomko - dość rozległe, silnie regenerujące lub częściowo zregenerowane potorfia ze znacznym udziałem zbiorników dystroficznych. Bardzo liczne i obfite populacje rzadkich roślin torfowiskowych, m.in. jedna z najliczniejszych w regionie gdańskim populacja turzycy bagiennej *Carex limosa*.

Wśród zbiorowisk roślinnych na terenie sołectwa przeważają lasy - bory mieszane i świeże.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GOSTOMKO

Dziedzictwo kulturowe

Ludność wsi Gostomko odznacza się wysokim poziomem samoświadomości etnicznej. Postuluje się objęcie ochroną konserwatorską i wpisaniem do rejestru zabytków murowanych domów nr 9 i 14 oraz domu drewnianego nr 16, a także murowanej kapliczki z 1918 r.

Obiekty i tereny

Przez sołectwo Gostomko przebiega zielony szlak turystyczny „Kamiennych Kręgów”. Rozpoczyna się on w Sierakowicach i kończy w Czarnej Wodzie. Ma długość 93 km.

Przepływająca przez sołectwo Płocice rzeka Borowa jest częścią szlaku kajakowego który poprzez rzekę Pilicę i Trzebiochę łączy się ze znanym i bardzo popularnym szlakiem kajakowym rzeki Wdy. Jednak ze względu na niski stan wody jest to bardzo uciążliwy odcinek.

Infrastruktura społeczna

Na terenie sołectwa brak jest elementów infrastruktury społecznej. W ostatnim czasie gmina zakupiła od mieszkańców tereny przylegające do wsi z przeznaczeniem na boisko i świetlicę wiejską.

Infrastruktura techniczna

Przez teren sołectwa Gostomko przebiega droga krajowa nr 20 relacji Gdynia – Kościerzyna – Bytów – Miastko – Szczecinek oraz droga gminna Nr 184002G Lipusz – Karpno – Gostomko,

Wieś posiada zbiorcze ujęcie wody wraz ze stacją uzdatniania wody. Do wodociągu przyłączonych jest 18 posesji tj. ok. mieszkańców 100.

Gospodarka i rolnictwo

Gospodarka

Na terenie sołectwa występuje jeden podmiot gospodarczy, jest to sklep spożywczo-przemysłowy.

Rolnictwo

Poza dominującą rolę jaką odgrywa w gminie gospodarka leśna gmina jest również rolniczo-turystyczna. Klimat gminy jest bardzo niekorzystny dla wegetacji roślin z uwagi na występujące przymrozki późną wiosną i wczesną jesienią oraz częste susze w okresie wegetacji. W klasie IV b jest około 3% użytków rolnych, 96,6% gleb to gleby klasy V i VI. Zarysowujący się zmniejszający trend powierzchni gospodarstw rolniczych (obecnie średnia gospodarstwa wynosi 6,5 ha), brak wykształconej specjalizacji w produkcji roślinnej i zwierzęcej, poziom wykształcenia użytkowników gospodarstw powoduje niską opłacalność tej gałęzi produkcji. Z tego względu większość rolników szuka alternatywnych źródeł dochodu, wielu widzi swoją szansę w produkcji biodynamicznej oraz rozwoju agroturystyki. Analizując mapę glebowo-rolniczą dla obszaru gminy Lipusz należy stwierdzić, iż gmina jest terenem o słabych glebach. Największy udział posiadają gleby kompleksu 7 (żytni bardzo słaby) i kompleksu 6 (żytni słaby). Gleby te wskazane są do zmiany użytkowania na

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GOSTOMKO

nierolnicze, ze względu na bardzo małą wartość agroekologiczną i wynikającą z tego niewielką ekonomiczną opłacalność upraw. Płaty gleb charakteryzujących się 7 kompleksem przydatności rolniczej gleb, występują przeważnie w sąsiedztwie kompleksów leśnych, bardzo często stanowią polany śródleśne. Największy udział w strukturze zasiewów zajmują zboża (48,9%), w czym dominującą uprawę stanowi żyto, w dalszej kolejności mieszanki zbożowe, owies oraz pszenżyto.

Kapitał społeczny i ludzki

Mieszkańcy sołectwa są mocno zaangażowani w jego sprawy. Działa tu rada sołecka, która w ciągu ostatnich 3 lat dysponowała funduszem sołeckim, który przeważnie przeznaczano na naprawę dróg. Mieszkańcy również sami angażują się w naprawę dróg, część prac wykonując we własnym zakresie. W ciągu ostatnich dwóch lat wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Kultury Sportu i Rekreacji w Lipuszu zorganizowali też festyny wiejskie na terenie zakupionym przez gminę Lipusz.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GOSTOMKO

OCENA SŁABYCH I MOCNYCH STRON SOŁECTWA LIPUSZ

SŁABE	MOCNE
<p>Brak terenów pod inwestycje gospodarcze. Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, szczególnie baza noclegowa. Niewielkie rozdrobnione gospodarstwa rolne. Zły stan dróg gminnych. Duży odsetek bezrobotnych wśród kobiet. Peryferyjne położenie. Brak miejsc pracy poza rolnictwem. Słabo rozwinięta komunikacja publiczna. Niskie dochody mieszkańców. Uboga oferta spędzenia czasu wolnego. Słabo zagospodarowana przestrzeń publiczna. Brak zagospodarowanego miejsca na spotkania mieszkańców.</p>	<p>Atrakcyjny krajobraz pojezierza, urozmaicona rzeźba terenu, lasy i jeziora. Walory przyrodnicze, obszary chronione. Szlak turystyczny. Duża świadomość tożsamości regionalnej Kaszubów. Tereny gminne pod infrastrukturę społeczną oraz teren nad jeziorem.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Możliwość uzyskania wsparcia ze środków unijnych, Aktywność i duże zaangażowanie społeczne mieszkańców. Rozwój turystyki wiejskiej, agroturystyki oraz alternatywnych form spędzania wolnego czasu – ekologia, naturalne otoczenie, dziedzictwo kulturowe, folklor Wzrost zainteresowania obszarami wiejskimi jako miejscem zamieszkania i spędzania czasu wolnego.</p>	<p>Ograniczone możliwości rozwojowe ze względu na położenie gminy Lipusz na terenie Lipuskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i Obszar Natura 2000. Wzrost bezrobocia. Marginalizacja obszarów wiejskich w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej. Migracja młodych dobrze wykształconych mieszkańców do ośrodków miejskich. Niski przyrost naturalny. Dewastacja środowiska naturalnego. Światowy kryzys gospodarczy.</p>

OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ

1. Zagospodarowanie boiska i urządzenie miejsca spotkań

Cel: poprawa jakości życia

Przeznaczenie: miejsce rekreacji dla dzieci i spotkań dla dorosłych

Zakres:

- Budowa wiaty
- Budowa ogrodzenia
- Budowa placu zabaw
- Modernizacja boiska do piłki nożnej
- Zagospodarowanie terenu
- Wyposażenie w elementy małej architektury, ławki, kosze itp.
- Urządzenie zieleni

Harmonogram realizacji: lata 2009 - 2012

Koszt: 100 000 zł

Źródła finansowania:

- Środki własne
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

2. Budowa świetlicy wiejskiej

Cel: poprawa jakości życia, wzrost atrakcyjności turystycznej.

Przeznaczenie: utworzenie miejsca do rekreacji dla turystów i mieszkańców.

Zakres:

- Budowa świetlicy
- Zakup wyposażenia (meble, wyposażenie kuchni, sprzęt audiowizualny, gry)
- Budowa ogrodzenia i zagospodarowanie terenu

Harmonogram realizacji: lata 2011 - 2012

Koszt: 250 000 zł

Źródła finansowania:

- Środki własne
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

3. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Gostomku

Cel: poprawa jakości życia, wzrost atrakcyjności miejscowości

Przeznaczenie: miejsce spotkań mieszkańców wsi

Zakres:

- Wykonanie chodnika
- Budowa przystanku autobusowego
- Budowa oświetlenia
- Zagospodarowanie miejsc zieleni i skwerów

Harmonogram realizacji: rok 2015-2016

Koszt: 150 000 zł

Źródła finansowania:

- Środki własne
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GOSTOMKO

4. Urządzenie plaży

Cel: poprawa jakości życia, wzrost atrakcyjności turystycznej.

Przeznaczenie: utworzenie miejsca do rekreacji dla turystów i mieszkańców.

Zakres:

- Wyrównanie terenu
- Urządzenie dojścia
- Wyposażenie w elementy małej architektury, ławki, kosze itp.

Harmonogram realizacji: lata 2015 - 2016

Koszt: 35 000 zł

Źródła finansowania:

- Środki własne
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

5. Organizacja festynów letnich

Cel: poprawa jakości życia, wzrost atrakcyjności miejscowości

Przeznaczenie: imprezy skierowane do mieszkańców i turystów

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GOSTOMKO

Harmonogram realizacji: lata 2009-2016

Koszt: 15 000 zł

Źródła finansowania:

- Środki własne
- Programy pomocowe

6. Zajęcia w świetlicy wiejskiej

Cel: poprawa jakości życia, zaspokajanie potrzeb kulturalnych.

Przeznaczenie: zajęcia skierowane do dzieci młodzieży i dorosłych

Zakres:

- Kółka zainteresowań dla dzieci
- Kursy dla dorosłych i młodzieży
- Spotkania seniorów
- Konkursy dla dzieci i młodzieży

Harmonogram realizacji: lata 2014-2016

Koszt: 25 000 zł

Źródła finansowania:

- Środki własne
- Programy pomocowe

7. Budowa szlaków turystycznych

Cel: wzrost atrakcyjności turystycznej.

Przeznaczenie: utworzenie miejsca do rekreacji dla turystów i mieszkańców.

Zakres:

- Wytyczenie szlaków
- Oznakowanie szlaków
- Budowa miejsc postojowych
- Tablice informacyjne

Harmonogram realizacji: lata 2010 – 2016

Koszt: 30 000 zł

Źródła finansowania:

- Środki własne
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego
- Nadleśnictwo Lipusz
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

8. Rozbudowa wodociągu

Cel: poprawa jakości życia mieszkańców

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GOSTOMKO

Przeznaczenie: zaopatrzenie w wodę

Zakres: Sukcesywna rozbudowa wodociągu do nowych terenów inwestycyjnych

Harmonogram realizacji: lata 2011 - 2016

Koszt: 200 000 zł

9. Budowa drogi do Gostomka

Cel: poprawa jakości życia mieszkańców

Przeznaczenie: komunikacja drogowa

Zakres: Budowa drogi o utwardzonej nawierzchni na odcinku 1,8 km.

Harmonogram realizacji: lata 2012 - 2016

Koszt: 2 000 000 zł

10. Remonty dróg gminnych na terenie sołectwa

Cel: poprawa jakości życia mieszkańców

Przeznaczenie: komunikacja drogowa

Zakres:

- Profilowanie, utwardzanie, wałowanie, odwadnianie

Harmonogram realizacji: lata 2010 - 2016

Koszt: 300 000 zł

Źródła finansowania:

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GOSTOMKO

- Środki własne
- Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych

Przewodniczący Zebrania Wiejskiego

Józef Szulfer